

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 15/2017-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. januára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Vierou Ferčákovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 P 265/2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. septembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 P 265/2010 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že „17. 12. 2010 bol na Okresnom súde Košice I (porušovateľ) podaný Návrh na úpravu rodičovských práv a povinnosti k maloletej [REDACTED]...“.

Sťažovateľ v sťažnosti cituje § 176 ods. 3 prvú vetu Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016, podľa ktorého „[a]k zákon neustanovuje inak, vo veciach starostlivosti súdu o maloletých rozhodne súd bez zbytočného odkladu, najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa začatia konania“.

Sťažovateľ odôvodňuje namietané porušenie označeného práva takto:

„V konaní porušovateľa došlo k ďalším prieťahom v súvislosti s ustanovovaním znalcov do konania. Na pojednávaní dňa 18. 10. 2013 porušovateľ rozhodol o ustanovení znalca do konania, ale uznesenie o vymenovaní znalca vydal až po 2 mesiacoch (uznesenie 22 P/265/2010-450, sťažovateľovi doručené dňa 23. 12. 2013).

Sťažovateľ doručil porušovateľovi dňa 20. 01. 2014 námietku zaujatosti proti ustanovenej znalkyni, o ktorej porušovateľ rozhodoval 4 mesiace napriek tomu, že napadnutá znalkyňa sama požiadala porušovateľa o vylúčenie pre možnú neobjektívnosť doručením písomnosti porušovateľovi dňa 12. 02. 2014 (znalkyňu vylúčil až dňa 01. 04. 2014 uznesením 22 P/265/2010-463).

Porušovateľ dňa 16. 12. 2014 nariadil kontrolné znalecké dokazovanie a ustanovil znalca. Ustanovený znalec porušovateľovi v januári 2015 oznámil, že už nemá oprávnenie na výkon znaleckej činnosti. Nového znalca porušovateľ ustanovil až o 5 mesiacov neskôr (uznesenie doručil sťažovateľovi dňa 11. 04. 2015). Kontrolný znalecký posudok bol sťažovateľovi doručený dňa 17. 12. 2015.

Vo veci ustanovovania znalcov v konaní sa sťažovateľ informoval u porušovateľa, či sa jedná o časovo a administratívne náročný úkon. Porušovateľ v liste doručenom sťažovateľovi dňa 24. 02. 2016 (spis. značka 1 SprI/11/2016) konštatoval, že vymenovanie a odvolanie znalca v konaní nie je ani časovo ani administratívne náročný úkon.“

K využitiu dostupných prostriedkov nápravy sťažovateľ uvádza, že „vyčerpal všetky dostupné prostriedky na zjednanie nápravy. Dňa 30. 06. 2015 podal prostredníctvom

právnej zástupkyne sťažnosť na prietahy v konaní 22 P/265/2010. Touto sa zaoberal predseda Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod číslom Spr 87/15 a vybavil ju dňa 11.08.2015 Oznámením, v ktorom sťažnosť zhodnotil ako neopodstatnenú. Argumentoval tým, že podľa jeho názoru k neprimeranej dĺžke konania prispeli výhradne účastníci konania uplatňovaním svojich procesných inštrumentov, o ktorých musí súd rozhodovať priebežne.“.

Sťažovateľ ďalej poukazuje na skutočnosť, že „sa jedná o prvú úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, ktoré malo na začiatku konania necelé 3 mesiace, a teraz má 6 rokov. Počas celej doby konania vo veci samej boli snahy sťažovateľa (rodiča maloletého dieťaťa) do rozhodnutia vo veci samej v maximálne možnej miere rozšíriť styk s maloletým dieťaťom, čo porušovateľ takmer bez výhrady negoval s odvolaním sa na konečnú úpravu styku v rámci rozhodnutia konania vo veci samej.“.

Sťažovateľ sa dožaduje priznania „primeraného finančného zadosťučinenia za spôsobené zbytočné prietahy v konaní a porušenie jeho základného ústavného práva“ a v tejto súvislosti „považuje za primeranú sumu vo výške 500.000 € (slovom: päťstotisíc eur)“.

Sťažovateľ na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom rozhodol takto:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], na riadne prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod číslom 22 P/265/2010, porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby vo veci 22 P/265/2010 konal bez zbytočných prietahov.

3. Ústavný súd priznáva [REDAKOVANÉ] finančné zadosťučinenie vo výške 500.000 € (slovom: päťstotisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do 15 dní po právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet právneho zástupcu [REDAKOVANÉ].

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa vo výške 303,16 € (slovom: tristotri eur šesťnásť centov) na účet JUDr. Viery Ferčákovej, advokát, so sídlom Štúrova 20,040 01 Košice do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

K sťažnosti sa vyjadril okresný súd prípisom z 18. októbra 2016, v ktorom okrem podrobného prehľadu o priebehu konania uviedol, že „[k]onanie o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu je bežnou súčasťou rozhodovacej agendy prvostupňového súdu, preto po právnej stránke ho nemožno považovať za zložité. V tomto konkrétnom prípade ani skutková zložitosť veci neprichádza do úvahy. K celkovej dĺžke konania však podstatne prispeli iné okolnosti, ktoré spočívali v neustálom podávaní procesných návrhov na nariadenie predbežných opatrení a následne, po rozhodnutí v podávaní opravných prostriedkov, o ktorých musel rozhodovať odvolací súd. Účastníci v konaní namietali osoby znalcov, ktoré súd ustanovil na podanie znaleckých posudkov. Nesúhlasili so závermi znaleckého dokazovania, navrhli nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania. Celkovo súd šesťkrát rozhodol o návrhoch na nariadenie predbežného opatrenia a štyrikrát nariadil znalecké dokazovanie.

Tento postup účastníkov konania spôsobil, že súd nemal možnosť plynulo vo veci konať. Na základe uvedeného som toho názoru, že k celkovej dĺžke konania prispeli výlučne navrhovateľka a sťažovateľ.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ide v prípade, ak namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

V súvislosti so sťažovateľom uplatnenými námietkami proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní je potrebné uviesť, že z predloženého spisu a z prehľadu procesných úkonov uskutočnených okresným súdom vyplýva, že sťažovateľ mal nezanedbateľný vplyv na spomalení priebehu napadnutého konania. Sťažovateľ od začiatku konania (od 17. decembra 2010 do 30. septembra 2016) adresoval okresnému súdu spolu 32 podaní (návrhov, vyjadrení, opravných prostriedkov a správ), niektoré v rozsahu desiatok strán

(napríklad podanie z 23. októbra 2013 v rozsahu 160 strán). Sťažovateľovi nemožno vytýkať, že v priebehu konania využíval svoje právo na vyjadrenie sa k veci, predloženie dôkazov, využitie opravných prostriedkov a vznesenie námietok/sťažností (voči sudcom/znalcom). Zároveň však čas objektívne potrebný na spracovanie, prerokovanie a rozhodnutie o podaniach sťažovateľa nemôže ísť na vrub okresnému súdu, ktorý je povinný sa s každým podaním kvalifikovane zaoberať, správne ho vyhodnotiť a v prípade, ak ide o procesný návrh, aj o ňom rozhodnúť.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania zistil, že napadnuté konanie čiastočne vykazuje znaky nesústredného postupu vec prerokujúcej sudkyne (obdobie čiastočnej nečinnosti od januára 2012 do septembra 2012). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že išlo o pochybenie svojho druhu ojedinelé, ktorého účinok zásadným spôsobom neprispel k výraznému spomaleniu napadnutého konania. Od tohto času okresný súd ďalej vykonával jednotlivé úkony plynule a v jeho konaní ústavný súd nezistil žiadne ďalšie obdobia nečinnosti alebo neefektívnej činnosti.

Ústavný súd v súvislosti s uvedenými zisteniami poukazuje na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že v konaní nedošlo k takým priet'ahom v konaní, ktoré by bolo možné pričítať na vrub okresnému súdu. Ústavný súd po preskúmaní predloženého spisu okresného súdu zastáva názor, že k namietanej dĺžke napadnutého konania podstatnou mierou prispel samotný sťažovateľ, a tak nie je reálne predpokladať, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné prijať záver

o jeho porušení. Sťažnosť bolo preto potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Ústavný súd na záver poznamenáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci predložil ústavnému súdu novú sťažnosť, ale len za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania bol okresný súd nečinný alebo by postupoval neefektívne.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. januára 2017